

Mänsklighetens behov – så som de formuleras i Profetens Budskap

Inledning

All pris tillkommer Gud, världarnas Herre, och välsignelser och frid vare över Muhammad ﷺ,¹ profeternas och sändebudens sigill.

I vår tid ställer vissa västerlänningar frågan om vilka nya perspektiv Profeten Muhammad ﷺ erbjöd världen. Tveklöst är det så att alla de som har förmedlat betydelsefulla budskap i sig själva och i sina liv var betydande. Och trots att de framträdde under bestämda historiska perioder lämnade de sina avtryck inte enkom på de samhällen i vilka de verkade utan på hela världens historia.

En av dem var vår Profet Muhammad ﷺ. Det utmärkande för hans storhet är det faktum att han var överbringare av ett gudomligt monoteistiskt budskap. Det rörde sig om ett genomgripande budskap som i grunden åsyftade en förfining av mänskligt liv genom att omvandla okultur och hedendom till en monoteistisk civilisation grundad på trosvisshet.

Den amerikanske forskaren och författaren till *The Story of Civilisation* Will Durant skrev:

Då vi mäter storhet utifrån vilken verkan en framstående person hade på människor, kan vi säga att Muhammad ﷺ var en av historiens främsta gestalter. Ty han tog som sin uppgift att upphöja den andliga och moraliska nivån hos ett folk som av öknens hetta och ofruktbarhet stöpts i brutalitetens skuggor. I en omfattning aldrig någonsin åstadkommen av någon reformator i historien lyckades han i förverkligandet av det målet. Mycket sällan träffar vi på någon som faktiskt uppnått det som han eller hon drömde om. Det var inte enkom därför att han var en utomordentligt religiös person, utan därför att det inte fanns någon annan influens än religionen som motiverade den tidens araber att följa den väg som han följde. Då han påbörjade sitt uppdrag var Arabien en ofruktbar öken bebodd av ett antal splittrade polyteistiska stammar. Vid tiden för hans död hade det blivit ett enat och sammanhållet samhälle. Han hade pacificerat fanatismens och vidskepelsens anarki och i judendomens, kristendomens och forntida trosföreställningars ställe grundat en okomplicerad, tydlig och kraftfull religion – en bastion av moral, rättskaffenhet, kurage och självaktning. Inom loppet av en enda generation lyckades han segra i hundratals strider, inom ett sekel grunda ett inflytelserikt samhälle, och till denna dag fortfara att vara en oerhörd kraft i halva världen.

¹ För att visa vår respekt för Profeten Muhammad, och för att det är ett religiöst åliggande att göra det, följs hans namn eller titel i alla publikationer som handlar om honom av frasen ”över honom vare frid och välsignelser”. En liknande fras, ”må Gud vara nöjd med honom (eller henne)”, används för hans Följeslagare och andra framstående muslimer. Fraserna skrivs ofta med arabisk kalligrafi, men kan också skrivas ut helt eller i förkortad form. [ö.a.]

Tillbedjan av Gud² Ensam

Genom uppenbarelse från Gud, Den Upphöjde, förde Muhammad ﷺ mänskligheten från att lyda och underkasta sig andra människor till att dyrka och underkasta sig Gud, Den Upphöjde, Ensam, utan att sätta någonting vid Hans sida. Mänskligheten befriades således från att tjäna någon annan än Gud, Den Upphöjde, något som är den största ära som skänkts densamma.

Förhärskande före Profeten Muhammads ﷺ uppdrag var ett klassystem grundat på stamlojalitet, ekonomisk överhöghet och slaveri. De förmögna och inflytelserika ledarna var herrar som skulle åtlydas och tjänas, medan de fattiga och de färgade (i huvudsak svarta) var tjänare och undergivna efterföljare. Slavar var ingenting mer än materiella ägodelar vilka kunde ägas, köpas, säljas eller ges bort utan minsta hänsyn tagen till mänskliga känslor i samband med att barn skildes från förälder eller maka från make.

Samhällets herrar införde sedvanor och förutsättningar i rättssystemets gränstrakter och tvang människor att underkasta sig dem. De placerade sig själva som rivaler till den ende sanne Guden, trots att Han, Den Upphöjde, Ensam är värdig dyrkan och lydnad. Alla människor; vita, svarta, rika, fattiga, högborna eller slavar bör endast vara underställda Guds, Den Upphöjdes, myndighet och dom. Det är i det syftet som Han, Den Upphöjde, skickade Sin Profet Muhammad ﷺ med islams budskap, så som framställs i trosbekännelsen:

Det finns inte någon [sann] gud utom Gud, och Muhammad är Guds Sändebud.

Hedendom utövades i form av avgudadyrkan; tillbedjan av statyer, träd och stenar. I motsats till det bjöd Profeten Muhammad ﷺ människor att bekänna Guds enhet i herravälde, gudomlighet och rätt till ovillkorlig tillbedjan och lydnad. I Koranen säger Gud, Den Upphöjde:

Människor! Tillbe er Herre, som har skapat er och dem som levde före er – kanske skall er gudsfruktan [fördjupas].
(Koranen, 2:21)³

Han, Den Upphöjde, säger också:

² Det arabiska namnet på Gud är "Allah". Allah betyder "den ende Guden" som ensam är värdig dyrkan. Muslimer världen över använder detta namn oavsett vilket språk de talar.

³ Alla översättningar till svenska av stycken ur Koranen följer den andra reviderade upplagan i pocketformat av Muhammad Knut Bernströms *Koranens Budskap*, Stockholm 2002, vilken är den bästa och egentligen enda kvalitativa svenska tolkningen av Koranen vi har tillgång till. Bernströms arbete innehåller också omfattande kommentarer vilka bör konsulteras för en bättre förståelse av hans tolkning.

Läsaren bör också hålla i minnet att en översättning alltid är ett resultat av översättarens tolkning av ursprungstexten. I fråga om Koranen på andra språk än arabiska brukar muslimer därför hellre tala om tolkningar än översättningar. För en fullgod förståelse bör därför flera olika tolkningar och korankommentarer konsulteras. [ö.a.]

Människor! Hör på den likenelse, som här framställs [för er]: de som ni anropar i Guds ställe kommer aldrig att kunna skapa [ens] en fluga, även om de förenar [alla sina krafter] för [att åstadkomma] detta. Och om en fluga stjälar något från dem, kan de inte ta det ifrån denna [fluga]. Lika maktlös är den bedjande som den till vilken bönen ställs! (Koranen, 22:73)

En av Profetens ﷺ Följeslagare beskrev den transformation som islam iscensatte i arabernas tillvaro; från vanära och slaveri till självaktning och värdighet, och hur de lämnade människotjänandets mörker för dyrkan av Gud, Den Upphöjde, Ensam. Detta gjorde det möjligt för dem att förnimma denna världs sanna vidd och natur. Som Rabi ibn Amir, må Gud vara nöjd med honom, sa då han talade till en persisk general:

Gud har skickat oss för att förlösa den som vill från att dyrka Hans tjänare till att dyrka Gud, Den Upphöjde; från denna världs begränsningar till dess väldighet; och från andra religioners förtryck till islams rättvisa.⁴

Fransmannen Etienne Denier (som tog namnet Nasiruddin) talar i sin bok *Muhammad, the Messenger of God* om balansen och universaliteten i det gudomliga budskapet och dess möjliga framtida roll. Han skriver:

Något mycket väsentligt är avsaknaden av en mellanhand mellan människan och hennes Herre. Det är vad praktiskt sinnade människor finner i islam, och som är en följd av frånvaron av mystik och helgondyrkan i religionen. Emedan hela jorden är lämpad för tillbedjan av Gud har denna tro inget behov av tempel och helgedomar. En del av dem som tror på Gud men också ger uttryck för högre ambitioner finner dessutom i islam ett oförfalskat perspektiv i fråga om tron på Gud. De kommer att finna de mest extraordinära och sublima dyrkanshandlingar och ofattbara uttryck för bön.⁵

Sinnets befrielse från vidskepelse

Genom uppenbarelse från Gud, Den Upphöjde, förlöste Muhammad ﷺ det mänskliga sinnet från vidskepelse, villfarelse och underkastelse under falska dyrkansobjekt, såväl som från föreställningar som står i motsats till förnuftet – till exempel påståendet att Gud, Den Upphöjde, har en mänsklig son vilken Han, Den Upphöjde, offrade för att sona mänsklighetens synder.

Före Profeten Muhammads ﷺ ankomst styrdes det arabiska sinnet av trosföreställningar och legender oförenliga med sunt förnuft och med ett intellekt som inte kan godta det som står i motsats till förnuftet. En framträdande föreställning under den förislamiska okunskapens tid var att sten eller trä som formats av människors händer kunde skada eller hjälpa. Dessa avgudars dyrkades vid sidan av Gud, Den Upphöjde, eller i stället för Honom. Människor fruktade deras vedergällning och skrämde sina underlydande vilka, oförmögna att i sådana frågor skilja fantasi från verklighet, i sin tur stängde sina sinnen.

⁴ Ibn Kathir, *al-Bidayah wan-Nihayah*, 39/7.

⁵ Denier, *Muhammad, the Messenger of God*, s. 362-3.

Vid den tiden skickade Gud, Den Upphöjde, Profeten Muhammad ﷺ med religionen islam som hyllade människan genom hennes intelligens och gjorde henne värdig ansvaret för religiösa förpliktelser och förbud, och samtidigt undantog den mentalt sjuke och barnet som ännu inte vuxit upp. Islam främjar och belönar den som tar hjälp av sitt förstånd för att på vetenskapens områden ta reda på fakta om universum. Därförutom förbjuder den allt som påverkar sinnets klarhet, såsom olika typer av berusningsmedel och droger.

Islam inledde med att rena den religiösa doktrinen från vidskepelse och villfarelse. Dess troslära vänder sig till förståndet för att övertyga det om den sanning som förmedlats i Koranen, och vederlägga okunniga människors falska trosföreställningar, såsom tron på gudomligheternas flertal. Ett exempel är Guds, Den Upphöjdes, ord:

Gud har aldrig [avlat] en son och Han har aldrig haft någon gudom vid Sin sida. I annat fall skulle belt säkert varje sådan gudom ha bekymrat sig enbart om sin egen skapelse och velat ta makten från de andra. Nej, stor är Gud i Sin härlighet, fjärran från [alla försök] att beskriva [Hans Väsen]. (Koranen, 23:91)

Detta klara argument så koncist uttryckt visar att den sanne Guden är en dynamisk Skapare som kan gynna Sin tjänare och skydda honom eller henne från skada. Om det hade funnits fler än en gud hade även de andra skapat och agerat, och rivalitet hade uppstått dem emellan. En av dem hade sedan segrat och erövrat de andras skapelser, likt det som också denna världs härskare gör. Och då en är oförmögen att underkuva de andra blir resultatet ett av följande tre:

- Var och en behåller sina egna skapelser och sin egen suveränitet.
- Några av dem besegrar till sist andra.
- Alla underordnar sig en härskare eller en Gud som har fullständig kontroll över dem.

De himmelska och jordiska världarnas organisation, deras inbördes förhållande och att de opererar i enlighet med ett precist system som varken förändras eller skadas, är det tyngsta belägget för ett enda överhuvud vid sidan av vilket det inte finns någon annan gudom. Eftersom det är omöjligt att ha två jämlika skapare av världen är det omöjligt att ha två dyrkansobjekt. Det förelagda är blott en del av det material som vittnar om riktigheten i det som Guds, Den Upphöjdes, Profet, Muhammad ﷺ, bibringade i fråga om gudomlighetens enhet.

En Herre som ensam är värdig dyrkan är vad som är mest godtagbart för intelligent sinnen. Mot detta står anspråk på att Gud är en del av en treenighet eller att avgudabilder kan dela Hans gudomlighet och Hans rätt att ensam tillbedjas. Vad kan då var mer storslaget än denna kristallklara föreställning om monoteism som var okänd vid den tid då Nådens Profet ﷺ skickades till mänskligheten? Och vilken troslära om Gud är mer förenlig med det sunda förnuftet än denna?

Tolerans och samexistens mellan folk

Muhammad ﷺ lade grunden för tolerans mellan människor och folk. Gud, Den upphöjde, uppenbarade för sin Profet ﷺ att det inte får förekomma något tvång i fråga om att bekänna sig till en religion. Muhammad ﷺ klargjorde också vilka rättigheter ickemuslimer som inte för krig mot muslimer har, och garanterade att deras liv, barn, egendom och heder skulle skyddas. Också idag lever judiska och kristna medborgare i fred och säkerhet i många muslimska länder.

En av de främsta religiösa principer som bibringades av Nådens Profet Muhammad ﷺ var att bekännelse till islam, av individer eller grupper, lämnas åt den personliga övertygelsen, och att inbjudan till den grundas på visdom och rådgivning; inte på vapenhot eller andra tvångsmetoder. Detta omtalas på många ställen i Koranen och Sunna (de profetiska traditionerna). Till exempel säger Gud, Den upphöjde, i Koranen:

Tvång skall inte förekomma i trosfrågor. Vad som är rätt handlande är nu klart skilt från fel och synd. Den som förnekar de onda makterna och som tror på Gud, har sannerligen vunnit ett säkert fäste som aldrig ger vika. Gud hör allt, vet allt.
(Koranen, 2:256)

Han, Den Upphöjde, säger också:

Säg: "Sanningen från er Herre [framstår nu klar och tydlig]; låt därför den tro som vill tro, och låt den förneka tron som vill förneka den." (Koranen, 18:29)

Därtill tog den religion som Muhammad ﷺ förmedlade hänsyn till ickemuslimer. Den förbjöd dödande av dem utanför slagfältet och gav utrymme för rättvist och korrekt bemötande av dem. Koranen säger:

Gud förbjuder er inte att visa godhet mot dem som inte bekämpar er på grund av [er] tro och inte driver ut er ur era hem, och [Han förbjuder er inte] att bemöta dem med rättvisa och opartiskhet – Gud älskar de opartiska. (Koranen, 60:8)

En av de främsta islamiska principerna är respekt för ickemuslimers rättigheter, oavsett om de faller under den islamiska statens beskydd eller inte, så länge de inte förklarar krig mot islam eller muslimer. Var och en av dem har rättigheter som måste respekteras av alla muslimer på samma sätt som de skyddar sig själva, sina egendomar, sina kvinnor och sina barn. Ingen muslim är tillåten att begå övergrepp mot dem på något sätt. Guds Sändebud ﷺ sa:

Den som dödar någon som skyddas av ett avtal kommer inte att få förnimma Paradisets doft. Och sannerligen kan dess doft förnimmas på ett avstånd av fyrtio år [av resande].⁶

Han ﷺ sa också:

⁶ Berättad av Bukhari.

Den som gör orätt mot någon som skyddas av ett avtal, förringar honom, överanstränger honom eller tar något från honom mot hans vilja, kommer jag att vara motståndare till på Återuppståndelsens dag.⁷

Faktum är att muslimer och ickemuslimer är lika inför domaren i en domstol. al-Ash'ath, må Gud vara nöjd med honom, rapporterade:

Jag och en judisk man tvistade om ett stycke mark, och jag tog honom till Profeten ﷺ som sa: ”Har du några bevis.” Jag sa: ”Nej.” Han sa till juden: ”Svär en ed.” Jag sa: ”O Sändebud från Gud ﷺ, då han svär på det tar han min egendom.”

Gud, Den Upphöjde, uppenbarade då:

De som för en ynkelig vinst förnekar förbundet med Gud och de eder som de har svurit, skall inte få del av det eviga livets goda och på Uppståndelsens dag skall Gud varken tala till dem eller se på dem, och Han skall inte rena dem [från synd]; ett svårt lidande väntar dem. (Koranen, 3:77)⁸

Detta förhållande har fortsatt på muslimsk mark fram till denna dag. Judar, kristna och efterföljare av andra religioner har varit bosatta i muslimska områden och åtnjutit trygghet, rättvisa och tolerans sällan påträffad annorstädes. Massutrotning av medlemmar av en särskild ras eller religion, som vi har sett i vissa länder, utgör ytterligare belägg för det värde som islam har erbjudit andra. Omvänt har muslimer lidit oräddhet i egenskap av föremål för etnisk rensning och religiös förföljelse, av vilka den mest ökända är den spanska inkquisitionen. De skonade inte ens andra kristna samfund, för att inte nämna judar och andra grupper, vilka fann en frizon på muslimsk mark.

Allomfattande Nåd

Muhammad ﷺ var en nåd sänd av Gud, Den Upphöjde, till alla folk utan hänsyn till ras eller trostillhörighet. Faktum är att hans förkunnelse innefattade nåd och barmhärtighet för alla varelser och förbjöd att de med orätt eller utan skäl tillfogades skada. Profetens ﷺ barmhärtighet sträckte sig också bortom mänskligheten till fåglar och andra djur. Han påbjöd godhet mot dem och varnade dem som plågade eller skadade djur för Helveteseldens straff i det Efterkommande livet. Han förbjöd att fåglar och andra levande varelser gjorde till måltavlor och sa:

Gör inte någonting som har en själ till en måltavla.⁹

⁷ Berättad av Abu Dawud.

⁸ Berättad av Abu Dawud.

⁹ Berättad av Muslim.

Han sa också:

En kvinna hamnade i Helvetets eld på grund av en katt. Hon stängde in den och matade den aldrig eller lät den söka föda från det som jorden erbjuder.¹⁰

Och:

Då en hund på väg att dö av törst rörde sig runt en källa fick en prostituerad från Israels barn syn på den, tog av sig skon och lät hunden dricka ur den. Gud gav henne förlåtelse.¹¹

Och:

En man som var ute blev mycket törstig och klev ner i en brunn och drack. Då han kom upp stötte han på en hund som flämtade av törst och slickade i sig jord. Han sa: ”Denna varelse lider som jag gjorde.” Han klättrade åter ner, fyllde sin sko, klättrade upp med den i munnen och gav hunden att dricka. Gud uppskattade det han gjorde och förlät honom hans synd.

Profetens Följeslagare frågade då: ”O Sändebud från Gud, finns det en belöning för [godhet mot] djur?” Han svarade:

Hos varje levande väsen finns belöning.¹²

Profeten ﷺ förbjöd att djur stängdes in för att senare dödas med pilar eller spjut. Vid ett tillfälle passerade han en kamel som visade tecken på undernäring, och sa:

Frukta Gud i fråga om dessa oskäligen djur. Rid dem medan de är friska och ät dem medan de är friska.¹³

Respekt och uppskattning i fråga om alla Profeter

Muhammad ﷺ visade ojämförlig respekt för och uppskattning av alla de profeter som föregick honom, bland dem Abraham, Moses och Jesus, må frid vara över dem alla. Gud, Den Upphöjde, uppenbarade ord för honom med innebörden att den som förnekar eller missaktar någon av

¹⁰ Berättad av Bukhari.

¹¹ Berättad av Bukhari.

¹² Berättad av Bukhari.

¹³ Berättad av Abu Dawud.

profeterna inte kan vara muslim. Islam betraktar alla profeter som en gemenskap som bjuder människor till tron på att det inte finns någonting värt att dyrka utom Gud, Den Upphöjde, Ensam, utan likar.

Muhammad ﷺ talade tillgivet om sina bröder profeterna och sändebuden med tilltal som ”den rättfärdige tjänaren” och ”min broder”. Han anbefalldes sina efterföljare att respektera och vörda dem alla, och förbjöd dem att uppfatta sig själva som bättre än någon av dem. Än mer väsentliga är de myckna ord som lovprisar tidigare profeter och sändebud som Gud, Den Upphöjde, uppenbarade i Koranen, och hans befallning till Profeten Muhammad ﷺ att ta dem som förebilder. Detta bekräftar profeternas gemenskap såväl som det stora värde den siste av dem satte på de tidigare, hans respekt för och lovprisning av dem. Faktum är att Gud, Den Upphöjde, gjorde berättelserna om tidigare profeter till vederkvickelse för Profeten Muhammad ﷺ under de övergrepp och den utmattning han fick uthärda då han kallade människor till islam.

Nedan följer några utdrag som bekräftar det nämnda:

Gud, Den Upphöjde, säger:

...dem som Gud vägledde. Följ deras exempel [Muhammad] och säg: ”Jag begär inte ersättning av er för detta [budskap]; det är ingenting mindre än en påminnelse till alla folk.” (Koranen, 6:90)

Och:

Sändebudet tror på vad hans Herre har uppenbarat för honom och de troende med honom. De tror alla på Gud och Hans änglar och Hans uppenbarelser och Hans sändebud – utan att göra åtskillnad mellan Hans sändebud – och de säger: ”Vi bör och vi lyder. Herre, [ge oss] Din förlåtelse; Du är målet för vår färd!” (Koranen, 2:285)

Ett helt kapitel i Koranen har titeln ”al-Anbiyâ” (Profeterna). Efter att ha nämnt ett antal av dem och några av deras utmärkande egenskaper avslutar Gud, Den Upphöjde, med att säga:

...De var alltid beredda att göra gott och ödmjukade sig inför Oss med hopp och fruktan och visade stor undergivenhet. (Koranen, 21:90)

Profeten Muhammad ﷺ förklarade:

Jag är den bland människor som står närmast Jesus, Marias son, i denna värld och i nästa. Profeterna är bröder; de hade olika mödrar men deras religion är densamma.¹⁴

Han tillade:

¹⁴ Berättad av Bukhari.

Jag säger som den rättfärdige tjänaren [dvs. Jesus]: ”Jag var ett vittne för dem så länge jag var hos dem.”¹⁵

Han sa också:

Jag minns min broders, [Profeten] Salomos, ord: ”Herre! Förlåt mig [mina fel] och skänk mig sådan makt som ingen efter mig kommer att kunna utöva! – Du är den store Givaren.” (Koranen, 38:35)¹⁶

Sådan är den positiva attityd till Guds, Den Upphöjdes, profeter och sändebud som återfinns i Koranen och Sunna (de profetiska traditionerna). Genom uppenbarelse från Gud, Den Upphöjde, informerade också Profeten Muhammad ﷺ alla muslimer om att den som förnekar någon av de tidigare profeterna inte är muslim. Detta bestyrks av följande:

De som förnekar Gud och hans sändebud och vill skilja mellan [tron på] Gud och [tron på] Hans sändebud och säger: ”Vi tror på några men vi avvisar andra” och försöker gå en medelväg [mellan tro och otro] – dessa [människor] har förnekat sanningen... (Koranen, 4:150-1)

Dessutom finner vi i Koranen fördömlse av de judar som dödade och talade illa om profeter:

Vi slöt Vårt förbund med Israels barn och Vi sände sändebud till dem. Var gång ett sändebud kom till dem med [budska] som inte föll dem i smaken [vände de honom ryggen] – några kallade de lögnare och andra slår de ihjäl. (Koranen, 5:70)

Gud, Den Upphöjde, uppenbarade också:

Var de än påträffas skall de utstå skam och vanära, om de inte [söker skydd i] förbundet med Gud och [återupprättar] banden till människorna; de har ådragit sig Guds vrede och störtats i djupt elände, eftersom de framhärdade i att förneka Guds budska och dödade profeterna mot all rätt, trotsade ständigt Gud och överträdde [Hans bud]. (Koranen, 3:112)

Försvar av de mänskliga rättigheterna

Muhammad ﷺ försvarade mänskliga rättigheter för män, kvinnor, unga och gamla, oavsett social status. Han formulerade en uppsättning upphöjda principer som han till exempel lade ut i det tal som han höll under sin avskedsvallfärd, i vilket han förklarade att det är strikt förbjudet att begå förbrytelser i förhållande till människors liv, egendom och heder. Detta gjorde han långt innan världen hade sett 1215 års Magna Charta, 1628 års Petition of Rights, 1679 års Habeas Corpus

¹⁵ Berättad av Bukhari. Se också Koranen 5:117.

¹⁶ Berättad av Bukhari.

Act, 1776 års amerikanska självständighetsdeklaration, 1789 års Deklaration om mänskliga och medborgerliga rättigheter eller 1948 års världsomspännande Deklaration om mänskliga rättigheter.

De principer om mänskliga rättigheter som formulerades i sharia (den islamiska rätten) föregick med flera sekler alla andra rättighetsförklaringar, och innefattade också skydd för djur, växter och den allmänna miljön i egenskap av en av trons grenar. Profeten Muhammad ﷺ slog fast:

Tron har ett sjuttioalv grenar varav den främsta är [vittnesbörden] om att det inte finns någon gudom [värd att dyrka] utom Gud, och den lägsta att från vägen avlägsna något som kan vålla skada.¹⁷

Likaledes förbjöd han att man lättade på trycket på skuggiga platser där människor stannar till för att ta rast eller vila. Några ytterligare allmänna påbud på detta område är:

1) **Skydd av mänskligt liv.** Islam införde lagstiftning som:

- Förbud mot att ta ett liv utan rättslig sanktion. Detta betraktas som en svår synd och likställs med att ta hela mänsklighetens liv. Gud, Den Upphöjde, säger i Koranen:

...om någon dödar en människa, som inte själv har dödat någon¹⁸ eller försökt störa ordningen på jorden och sprida sedefördärr,¹⁹ skall det anses som om han hade dödat hela mänskosläktet. Och om någon räddar ett människoliv, skall det anses som om han hade räddat hela mänskosläktet... (Koranen, 5:32)

- Förbud mot självmord. Profeten ﷺ sa:

Den som tar sitt eget liv genom att kasta sig från ett berg kastar sig också in i Helvetets eld för evigt, och den som tar sitt liv genom att ta gift kommer att sitta med det i sin hand och dricka det i Helvetets eld.²⁰

- Förbud mot sådant som leder till dödande. Profeten ﷺ sa:

Den som riktar ett vapen mot oss är inte en av oss.²¹

- Förbud mot hot och terror, även sådant som inte är allvarligt menat.
- Förbud mot att skada eller ovarsamhet som kan leda till skada. Profeten ﷺ befalld dem som passerade en marknadsplats bärande på pilar att täcka över dem för att förebygga skada. Han sa:

¹⁷ Berättad av Bukhari och Muslim.

¹⁸ Dvs. som rättslig påföljd för mord.

¹⁹ Dvs. sådant vars påföljd är dödsstraff.

²⁰ Berättad av Bukhari och Muslim.

²¹ Berättad av Bukhari och Muslim.

Den som med pilar passerar någon av våra moskéer eller marknader bör hålla dem högt så att ingen muslim skadas av dem.²²

Profetiska yttranden som förbjuder tillfogande av skada och anbefaller dess upphörande är många, såsom:

Den som tar till svärd mot sin broder kommer änglarna att förbanna, även om det skulle röra sig om en biologisk broder.²³

Att vara skyddad från att tillfogas skada betraktade han som en av de rättigheter som resande har, och som en muslim är ålagd att respektera.²⁴

2) Skydd av tanken.

- Förbud mot allt som fysiskt fördärvar sinnet. Profeten ﷺ sa:

Varje berusningsmedel påverkar sinnet och allting som påverkar sinnet är förbjudet.²⁵

Förbud mot allt som mentalt fördärvar sinnet, såsom vidskepliga läror, svindleri, blind imitation av andra eller vägran att tänka logiskt.

3) Skydd av härkomst och familj.

- Uppmuntran till giftermål. Profeten ﷺ sa:

Ungdomar, de bland er som har möjlighet att gifta sig bör gifta sig.²⁶

- Förbud mot att döda barn. Gud, Den Upphöjde, säger:

Döda inte era barn... (Koranen, 17:31)

Islam förbjöd dödande av ett foster eller abort av det såvida inte en absolut fara för moderns liv föreligger.

4) Skydd av kyskheter och heder.

²² Berättad av Bukhari och Muslim.

²³ Berättad av Muslim.

²⁴ Berättad av Bukhari.

²⁵ Berättad av Muslim.

²⁶ Berättad av Bukhari och Muslim.

- Förbud mot otukt och äktenskapsbrott och bekräftelse av rättslig påföljd för det. Gud, Den Upphöjde, säger:

Håll er borta från [alla frestelser till] otuktiga handlingar! Sådant är skamlöshet och en ond väg. (Koranen, 17:32)

Han, Den Upphöjde, säger också:

Straffet för äktenskapsbryterskan och för äktenskapsbrytaren är hundra piskrapp för var och en... (Koranen, 24:2)

- Förbud mot falsk anklagelse och bekräftelse av rättslig påföljd för det. Gud, Den Upphöjde, säger:

Nej, de som [utan grund och utan att senare ångra sig] anklagar anständiga, troende kvinnor, som kan ha uppträtt oförsiktigt, [följs av Guds] fördömelse i denna värld och i det kommande livet, och ett hårt straff väntar dem. (Koranen, 24:23)

Han säger också:

Och de som anklagar ärbara kvinnor [för äktenskapsbrott] och sedan inte visar sig ha stöd av fyra vittnen, straffas med åttio piskrapp och skall i framtiden inte få avge vittnesmål; de har visat grovt trots mot Gud. (Koranen, 24:4)

- Anbefallning om att undvika tveksamma situationer för att förebygga att uppförande och etik ifrågasätts.

5) Skydd av egendom.

- Anbefallning av måttfullhet i att lägga ut pengar. Gud, Den Upphöjde, säger:

Bind inte handen vid din hals, men sträck inte beller ut den så långt, att du får förebråelser [för slösaktighet] eller [till sist själv] råkar i nöd. (Koranen, 17:29)

- Rättsliga åtgärder i fråga om förbrytelser mot människors tillgångar och egendom.
- Föreskrifter för att skydda föräldralösas och svaga samhällsmedlemmars egendom.
- Förbud mot ränta, ocker och att under falska förespeglingar tillskansa sig andras tillgångar.

6) Upprätthållande av kvinnors heder.

- Starkt förordande från Profeten ﷺ för omsorg om kvinnor. En mängd påbud kom från honom i detta avseende. Till exempel sa han:

Ni tillråds att behandla kvinnor väl.²⁷

Och:

De främsta bland är de som behandlar sina hustrur bäst, och jag är den främste bland er mot mina hustrur.²⁸

- Bekräftelse om att kvinnor i mänsklighet är jämbördiga män. Profeten ﷺ sa:

Kvinnor är mäns systrar.²⁹

- Kvinnors deltagande tillsammans med män i religiösa riter och socialt arbete. Gud, Den Upphöjde, sa:

Men de troende, männen såväl som kvinnorna, är varandras [sanna] vänner och fasta stöd; de anbefaller det som är rätt och förbjuder det som är orätt och förrättar bönen och betalar allmoseskatten och de lyder Gud och Hans Sändebud. Dem skall Gud visa barmhärtighet. Gud är allsmäktig, vis. (Koranen, 9:71)

- Kvinnor rätt till lärande och utbildning. Ett flertal källor bekräftar att en bildad kvinnlig Följeslagare lärde Profetens ﷺ hustru Hafsa bint Umar, må Gud vara nöjd med henne, att skriva. Hans godkännande av detta pekar på att han också godkände kvinnors utbildning, ty han gjorde sitt eget hushåll till ett praktiskt exempel för andra.
- Kvinnors ekonomiska rättigheter. Islam tillerkänner dem rätten att ärva och ger dem företräde framför män i deras rätt till en brudgåva och till uppehälle, också om de är förmögna. Islam upprätthåller också deras rätt att köpa, sälja, hyra ut, ge bort gåvor och idka välgörenhet.

En inbjudan till gott uppträdande

²⁷ Berättad Bukhari.

²⁸ Berättad av at-Tirmidhi.

²⁹ Berättad av Abu Dawud och at-Tirmidhi.

Profeten Muhammad ﷺ lyfte upp betydelsen av moral i det mänskliga livet. Han anmodade gott uppförande, hederlighet, lojalitet och kyskhet, och stärkte sociala band som att vara plikttrogen mot föräldrar och släktingar, samtidigt som han alltid praktiserade det som han förkunnade. Han förbjöd och varnade för negativa maner som lögnaktighet, avund, svek, äktenskapsbrott och ringaktning av föräldrar, och han tog itu med problem som härrörde från dessa sjukdomar.

Gud, Den Upphöjde, prisade sin Profet ﷺ i Koranen med orden:

Ditt liv och ditt handlande är ett lysande [exempel]. (Koranen, 68:4)

Redan innan sitt profetskap var han till följd av sin sannfärdighet och hederlighet känd som ”den pålitlige”. Och då han utvandrade från Mecka glömde han inte att göra Ali bin Abi Talib, må Gud vara nöjd med honom, ansvarig för att återlämna allt det som anförtrotts den förre av människor, av vilka vissa tillhörde de icketroende i Quraish, den stam som hade förvisat honom från hans hemland.

Profeten Muhammad ﷺ anbefalldes alltid karaktärens excellens och uppmuntrade detta genom att tala om löftet om belöning. Faktum är att några av de många verser i Koranen som befordrar god moral var skäl till ett antal meckabors omvändelse till islam. I Profetens ﷺ biografi omnämns att han för två kurirer från en stamledare reciterade Guds ord:

Gud befäller att rätt och rättvisa skall råda [människor emellan och befäller dem] att göra gott och att vara gynnliga mot de närmaste och Han förbjuder alla skamlösa handlingar och allt som strider mot rimlighet och förnuft och allt som innebär en kränkning av andras rätt. Han förmanar och varnar er, för att ni skall lägga det på hjärtat. (Koranen, 16:90)

De återvände till sin ledare och sa: ”Han sade oss något”, och då de upprepade det för sin ledare sa denne: ”Jag förstår att han påbjuder gott uppträdande och förbjuder dåligt.”

Nedan följer några exempel på moraliska riktlinjer nämnda i Koranen:

Skulle belöningen för den som gör gott vara annat än gott? (Koranen, 55:60)

...ha ett vänligt ord för alla människor... (Koranen, 2:83)

...glöm inte att ni bör vara frikostiga mot varandra... (Koranen, 2:237)

Överse med människornas natur [och deras brister], och uppmana [alla att visa] hövlighet och vänlighet och undvik [alla ordväxlingar med] dem som [står kvar i bednisk] okunnighet. Och om Djävulen får din [vrede] att blossa upp, be då Gud beskydda dig: Han hör allt, veta allt. (Koranen, 7:199-200)

De etiska riktlinjer som framträder i Profetens ﷺ förkunnelse erbjuder lösningar på många av de psykologiska och sociala svårigheter som de som har distanserat sig från hans vägledning står inför. Dessa förmedlade han till människor som en nåd för dem, som vägledning och frälsning från plågor i denna värld och från straff i det Efterkommande. Några exempel är:

Den starke är inte den som besegrar den andre, den starke är den som behärskar sin vrede.³⁰

Bli inte arg. (Detta upprepade han flera gånger för en som sökte hans råd)³¹

Den som inte är tacksam mot människor är inte tacksam mot Gud.³²

De främsta bland er är de som har det bästa uppträdandet.³³

Ingen av er har en [sann] tro förrän han för sin broder önskar detsamma som för sig själv.³⁴

En inbjudan till tänkande och förvärv av kunskap

Via gudomlig uppenbarelse bjöd Muhammad ﷺ människor att använda sitt förstånd, upptäcka det universum som finns runt dem och förvärva kunskap. I en tid då andra civilisationers vetenskapare och tänkare utsattes för förföljelse och anklagades för kätteri och blasfemi, terroriserades i fängelser, torterades och ofta dödades, bekräftade han att Gud, Den Upphöjde, belönar sådan sökande verksamhet. Den första vers som uppenbarades för Profeten Muhammad ﷺ var:

Läs! I din Herres namn, Han som har skapat. (Koranen, 96:1)

Gud, Den Upphöjde, uppenbarade också:

...Säg: "Kan de som vet likställas med de som inte vet? Men bara de som har förstånd tänker igenom [dessa frågor]."
(Koranen, 39:9)

³⁰ Berättad av Bukhari.

³¹ Berättad av Bukhari.

³² Berättad av Ahmad m.fl.

³³ Berättad av Bukhari och Muslim.

³⁴ Berättad av Bukhari.

...Då skall Gud upphöja dem bland er som är [sanna] troende och dem som har fått kunskap, till högre rang... (Koranen, 58:11)

Dessutom alluderar den Skrift som uppenbarades för Profeten Muhammad ﷺ på ett antal vetenskapliga fakta. Eftersom en illitterat Profet ﷺ inte kan ha varit upphov till sådan information är detta en del av dess mirakulösa natur. Sanningen är att han omöjligt kunde ha känt till dem vid den tiden – sådana fakta som förekomsten av en osynlig gräns mellan söta och salta vattendrag, stjärnornas väldiga mängd och de tre mörkerskikten i moderlivet.³⁵ Dessa och en rad andra fakta har av lärde pekats ut som Koranens mirakler, något som också understöds av ickemuslimska forskare. De finns tillgängliga i skriftliga publikationer, på ljudband och annorstädes. Nämnas kan beskrivningen av fostrets utveckling i moderlivet.³⁶ Hur är det då möjligt för någon att tro att en profet för vilken Gud, Den Upphöjde, uppenbarade sådan information är motståndare till lärdom eller motarbetar vetenskapare? Under den islamiska civilisationens långa blomstringsperiod spreds kunskap därför att Profeten Muhammads ﷺ religion uppmuntrade och befrämjade det. Den betraktar också ett helt samhälle som klandervärt om det försummar en kunskapsgrän som åstundas av dess medlemmar.

I motsats till det, och århundraden efter Muhammads ﷺ uppdrag, finner vi en rad vetenskapsmän och lärdomspionjärer till följd av sina vetenskapliga upptäckter fördömas av Kyrkan, anklagade för otro och för att gå emot Herrens vilja. Deras arbete blev inte erkänt förrän många liv hade gått till spillo och många fria tänkare hade fängslats.

Balans mellan själens och kroppens behov

Muhammad ﷺ kom med en uppenbarelse från Gud, Den Upphöjde, och presenterade en religion som var i samklang med mänsklig natur – en som tillfredsställde själens såväl som kroppens behov, och upprättade en balans mellan världsliga gärningar och sådana som gjordes för det Efterkommande. Det är en religion som disciplinerar mänskliga instinkter och begär utan att helt och hållet undertrycka dem, något som var fallet i en del andra kulturer vilka blev besatta av ideal som stod i motsättning till mänsklig natur. Religiösa människor hengivna dyrkan berövades naturliga mänskliga rättigheter som att ingå äktenskap, och naturliga reaktioner som vrede över oförrätter, och förväntades att inte ens försvara sig själva mot angripare. Följden blev att många av det samhällets medlemmar avvisade religiösa läror och uppslukades i den materiella tillvaro som endast sörjer för kroppen men lämnar själen åt sitt öde.

Förvisso är den som skickade Muhammad ﷺ med islams budskap ingen annan än Gud, Den Upphöjde, alla människors Skapare. Han vet vad som är bäst för dem och vad som är förenligt med deras natur, böjelser, förmågor och behov. Den mänskliga naturen fortfar inte att vara karaktärsfast om den inte tillfredsställs eller blickas, och inte om den stöter på motstånd. Då den förvanskas eller fördärvas kommer den att skada och destabilisera människans tillvaro på jorden och framkalla obotliga psykologiska och sociala åkommor. På många håll har detta faktiskt också inträffat, i samhällen som befrämjar sådana former av motsatser till en sund och rättrådig mänsklig natur som förnekelse av äktenskap, sexuell avhållsamhet, homosexualitet, isolering från

³⁵ Se Koranen, 25:53; 39:6. [ö.a.]

³⁶ Se Koranen, 22:5. [ö.a.]

samhället, omåttlig materialism eller jakt på fysisk tillfredsställelse utan hänsyn till andliga behov eller anspråk.

Den som begrundar de islamiska läror som Gud, Den Upphöjde, förmedlade genom Profeten Muhammad ﷺ kommer att lägga märke till en balans mellan det mänskliga livets olika aspekter; mellan den fysiska kroppens behov av mat och dryck, äktenskap och personliga rättigheter; själens behov av religionsutövning och moralisk rening; samt intellektets behov av kunskap, forskning och nya upptäckter.

Islam har inrättat en genomgripande balans för alla dessa utan att i någon mening överskrida gränser. Den bekräftade detta genom att förbjuda såväl extravagans och omåttlighet som ligkiltighet och försummelse. Den påbjuder måttfullhet i alla situationer och dess rättsordning inrättades för att förverkliga dessa ändamål. Den tydliggör gränser för vad som är förenligt med mänsklig natur och den roll för vilken människan skapades: att tjäna Gud, Den Upphöjde, och utveckla jorden på välgörande sätt. Islamisk rätt tillåter allt som har en potentiell nytta för mänskligheten och förbjuder allt som är skadligt eller menligt i fråga om sinne, kropp och egendom.

Följande är några av de betecknande verser som uppenbarades för Profeten Muhammad ﷺ.

Gud, Den Upphöjde, sa:

Och Han har skapat allt det som himlarna rymmer och det som jorden bär för att tjäna er – allt är Hans gåva; i detta ligger helt visst budskap till människor som tänker. (Koranen, 45:13)

Gud, Den Upphöjde, skapade alltså inte detta universum för att det skulle försummas och inte ge avkastning, eller för att dess invånare skulle vara ligkiltiga för det. Orden ”för att tjäna er” uttrycker betydelsen i detta universum av betvingelse, underlättelse och utforskande i syfte att dra nytta av dess grundämnen och rikedomar.

Han, Den Upphöjde, säger också:

Sträva med det som Gud har gett dig efter det eviga livets goda utan att försumma din del av det världsliga! Och gör gott mot andra såsom Gud har gjort gott mot dig, och stör inte ordningen på jorden och sprid inte sedligt fördärv; Gud är inte vän av dem som stör ordningen på jorden och fördärvar sederna. (Koranen, 28:77)

Han, Den Upphöjde, beskriver sina rättskaffens tjänare som:

...dem, vilkas tankar varken handel eller köpenskap kan avvända från åkallan av Gud och förrättandet av bönen och plikten att hjälpa de behövande... (Koranen, 24:37)

Av fruktan för den stund då de i det Efterkommande ska stå till svars inför Gud, Den Upphöjde, glömmer de inte heller då de bedriver affärsverksamhet andliga och moraliska förpliktelser. Föreställ er det uppträdande som kännetecknar affärsmän med denna typ av tro och moraliska

karaktär, och hur tillvaron i alla dess aspekter vore bland sådana människor. Historien bär vittne om att dessa muslimska handelsmäns likar var orsak till islams spridning i många vidsträckta och avlägsna områden såsom Indonesien och Sudan, något som, i motsats till påståenden från dem som underlåter att studera historia på ett adekvat sätt, skedde utan militär erövring.

Gud, Den Upphöjde, sa också:

...och Vi lät hjärtana hos dem som följde honom³⁷ fyllas av ömbet och medkänsla. Men själva införde de munkväsendet – Vi föreskrev det inte för dem – och med dess [späkningar och försakelser] strävade de efter att uppnå Guds välbehag. Men de följde inte dess [regler] så som de borde ha följt dem... (Koranen, 57:27)

Muhammad ﷺ, islams Profet, framställde de mest lysande exempel och riktlinjer i fråga om balansen mellan det andliga och det materiella. Han blev ytterligt upprörd över dem som gick emot den nedärvda mänskliga naturen och profeternas och sändebudens traditioner. En gång fick han höra att några personer i sin nit att tillbe Gud, Den Upphöjde, hade svurit att avstå från sömn, äktenskap samt mat och dryck. Hans attityd till dem utmärktes av en strikt målmedvetenhet om att upprätthålla den balans som han hade fått i uppdrag att förkunna. Anas bin Malik, må Gud vara nöjd med honom, rapporterar:

Tre medlemmar från Profetens ﷺ hustrus familj frågade om Profetens ﷺ dyrkan. Då de hade fått lite information föreföll de att inte bry sig så mycket om den utan sa: ”Hur kan vi jämföra oss med Profeten ﷺ när Gud, Den Upphöjde, har förlåtit hans tidigare och kommande felsteg?” En av dem sa då: ”För min del kommer jag att förrätta bön natten lång.” En annan sa: ”För min del kommer jag att fasta varje dag och inte bryta min fasta.” Den tredje sa: ”För min del kommer jag att hålla mig borta från kvinnor och aldrig gifta mig.” Då Profeten ﷺ anlände frågade han: ”Är ni de som sa så och så? Jag svär att jag är den mest gudsmedvetne och gudfruktige av er, men jag fastar och bryter min fasta, jag ber och sover, och jag äktar kvinnor. Den som förnekar min Sunna [undervisning och föredöme] är inte av mig.”³⁸

Han påbjöd också arbete och bekräftade att det är den bästa sortens inkomst. Han sa:

Ingen har ätit någon bättre mat än den som förtjänats genom de egna händernas arbete, och Guds profet David [över honom vare frid] brukade äta av det som hans eget arbete inbringade.³⁹

Alla människors gemenskap

Muhammad ﷺ presenterade för världen en fulländad modell för gemenskap mellan människor. Han förkunnade att ingen ras står högre än någon annan, ty alla är jämlika i fråga om härkomst,

³⁷ Dvs. Jesus.

³⁸ Berättad av Bukhari och Muslim.

³⁹ Berättad av Bukhari.

skyldigheter och rättigheter. Det enda kriteriet för prioritet är graden av tro och gudfruktighet. Hans Följeslagare gavs lika möjlighet att tillhöra och tjäna religionen. Bland dem märktes bysantinerna Suhaib, må Gud vara nöjd med honom; abessiniern Bilal, må Gud vara nöjd med honom; och persern Salman, må Gud vara nöjd med honom, som alla arbetade sida vid sida med sina arabiska bröder.

Muhammad ﷺ levde i ett samhälle präglad av diskriminering på grund av förmögenhet, etnicitet och ras. Detta var inte någonting unikt för den Arabiska halvön utan var ett allmänt rådande förhållande i världen vid denna tid. Härav kan vi föreställa oss den väldiga övergång som Muhammad ﷺ genom den uppenbarelse han förmedlade från sin Herre effektuerade bland araberna och andra av jordens invånare. Den anmodade gemenskap och jämlikhet mellan människor och klargjorde att vad som skiljer en människa från en annan inte är någonting annat än rättskaffenhet, moral, nytta och goda gärningar; och att utseende, hudfärg eller ras inte spelar någon roll i det avseendet.

Araberna förslavade människor födda i frihet, antingen efter krigshandlingar eller genom svek och förräderi. Slaven betraktades inte som någonting annat än en ägodel med vilken ägaren kunde förfara som han önskade. Om han beslöt att döda slaven klandrades eller kritiserades han inte för det, och kvinnliga slavar tvangs till prostitution för att öka ägarens inkomst. Liket boskap drevs slavar i hårt arbete, och inga invändningar restes av dem eftersom de visste att lagen och tillvarons normala gång var sådan.

Genom uppenbarelse från Gud, Den Upphöjde, effektuerades förändring i den kulturen av Muhammad ﷺ då han öppet och bestämt förkunnade att det då förhärskande diskriminerande systemet var avskaffat. Gud, Den Upphöjde, uppenbarade i det sammanhanget följande:

Människor! Vi har skapat er av en man och en kvinna, och Vi har samlat er i folk och stammar för att ni skall lära känna varandra. Inför Gud är den av er den bästa vars gudsfrukten är djupast. Gud vet allt, är underrättad om allt. (Koranen, 49:13)

Han, Den Upphöjde, bekräftade mänsklighetens gemensamma ursprung i ett flertal verser i Koranen, såsom:

Vi har skapat människan av finaste lera. (Koranen, 23:12)

Och:

Det är Han som har skapat er av lera och så utsatt en frist [för er] – och det finns en [annan] frist som Han [ensam] känner. Och ändå tvivlar ni! (Koranen, 6:2)

Den siste Profeten ﷺ förkunnade:

Människor! Det råder ingen tvekan om att er Herre är En och att er gemensamme anfader är en. Inget företräde finns för en arab framför en ickearab, eller för en ickearab framför en arab; inte heller för en vit framför en svart eller en svart framför en vit, förutom genom rättskaffenhet.⁴⁰

Han sa också:

Människor är barn av Adam, och Adam var [skapades] av stoft.⁴¹

Slutord

Vart och ett av de teman som diskuterats ovan erfordrar i själva verket ytterligare utläggning och förklaring. De belägg för vad Muhammad ﷺ erbjöd mänskligheten är så mycket mer än vad som kan nämnas i denna korta skrift. Det finns också en hel del som har sagts om honom av oberoende forskare från Öst och Väst efter att de har tagit del av denna storslagna Profets levnadsteckning. Deras vittnesbörd är grundade på vetenskaplig forskning allena, vilket medför att detaljerade fakta förvärvas.

För ytterligare information rekommenderas ett besök webbplatserna:

www.hikma.se

www.turban.se

www.islamguiden.com

www.islam.se

www.iman.nu

⁴⁰ Berättad av Ahmad.

⁴¹ Berättad av at-Tirmidhi.